7/3781 379

T.C.
DEVLET BAKANI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI : B.02.0.001/00765 18/4/2001
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 21.03.2001 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3781-9347/22301 sayılı yazınız.

Sivas Milletvekili Musa DEMİRCİ'nin, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/3781-9347 esas no'lu yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet BAHÇELİ
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: 1- Önerge cevabı

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/3781 380-4-

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
(İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü)

SAYI : B.02.1.DPT.0.08.05/12/1379

12 NİSAN 2001

KONU: Soru Önergesi

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Dr. Devlet BAHÇELİ)

İLGİ: Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı (Sayın Dr. Devlet Bahçeli) tarafından, 23.3.2001 tarih ve 00599 Kayıt No. ile Teşkilatımıza sevkedilen Başbakanlığın 23.3.2001 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-440-7/1437 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile, Sivas Milletvekili Sayın Musa DEMİRCİ tarafından Sivas ili kamu yatırımlarıyla ilgili olarak Sayın Başbakan'a yöneltilen ve koordinatörlüğünüzde cevap verilmesi tensip edilen 7/3781-9347 sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili olarak Teşkilatımız tarafından hazırlanan bilgiler ekte yer almaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Akın İZMİRLİOĞLU
Müsteşar

Ek: Sivas İli Kamu Yatırımlarıyla İlgili Sorular ve Cevaplar.

BAŞBAKANLIK ... MÜDÜRLÜĞÜ
SAYI 00765
TARİH 12.04.2001

Adres: Necatibey Caddesi No.108 06100 / ANKARA
Tel : 0 (312) 2321077
0 (312) 2308720 (60 Hat)
Fax : 0 (312) 2321067
Telex : 44015

EK:

7/3781 381 -5-

SİVAS İLİ KAMU YATIRIMLARIYLA İLGİLİ SORULAR VE CEVAPLAR:

Soru-1: ***Türkiye genelinde toplam kamu yatırımları %23 arttığı halde, Sivas iline %44 azaltılarak pay ayrılması hangi kriterlere dayanmaktadır?***

Cevap-1: Mahalli idare yatırımları ve toplamlara dahil edilmeden Yatırım Programında yer verilen diğer yatırımlar dahil olmak üzere 2001 Yılı Yatırım Programında yer alan projelere toplam 9.358 trilyon lira ödenek tahsis edilmiştir. Söz konusu ödenek, 2000 yılında tahsis edilen 7.612 Trilyon liralık ödeneğe göre, cari fiyatlarla yüzde 22,9'luk artışa karşılık gelmektedir. İl bazında tasnif edilebilen yatırımlar kapsamında Sivas ilinde yürütülen yatırımlar için 2001 yılında ayrılan 28,3 trilyon lira tutarındaki ödenek ise, 2000 yılında ayrılan 42,7 trilyon lira tutarındaki ödeneğe göre, cari fiyatlarla yüzde 33,4 oranında bir azalış göstermektedir. Sivas ilinin 2000 yılı Yatırım Programında yer alan projeleri incelendiğinde, 2000 yılında ayrılan 42,7 trilyon liralık ödeneğin yüzde 55,4'lük kısmını oluşturan 23,7 trilyon liralık kısmının "***Kangal Termik Santralı III. Ünite(Bacagazı Dahil)***" projesine tahsis edildiği görülmektedir. Söz konusu proje 2000 yılında tamamlanmış olup, Yatırım Programından çıkarılmıştır. Dolayısıyla, 2000 yılında Sivas ilinde yer alan projelerin yatırım ödenekleri içinde önemli bir payı olan söz konusu projenin tamamlanmış olması, Sivas iline ayrılan ödeneklerde bir azalmaya yol açmıştır. Söz konusu projenin 2000 yılındaki ödeneği hariç tutularak bir değerlendirme yapıldığında ise, Sivas ili ile ilgili ödeneklerin 2001 yılında cari fiyatlarla yüzde 48,4 artmış olduğu görülmektedir. Bu da, toplam kamu yatırımlarındaki cari fiyatlarla yüzde 22,9'luk artışın oldukça üzerindedir.

Toplam yatırım tutarlarına dahil edilmeden Yatırım Programında yer alan; belediyeler tarafından dış kredi ile finanse edilmesi planlanan yatırımlar, büyükşehir belediyelerinin su ve kanalizasyon idarelerinin yatırımları, İller Bankasınca yürütülen mahalli idare yatırımlarına belediyeler ve halk tarafından sağlanan katkılar gibi yatırımlar da dahil olmak üzere, 2001 Yılı Yatırım Programında yer alan kamu yatırım projelerine 2001 yılında tahsis edilen 9.378 trilyon liralık ödeneğin yüzde 55'lik kısmı birden fazla ili ilgilendirdiği için, yeri "muhtelif" olarak belirtilmektedir. Bu sepeple, bu tür yatırımların il bazında dağılımı yapılamamaktadır. Dağılımı yapılabilen yüzde 45'lik kısmın da önemli bir bölümü, dış kredi bulabilmelerini teminen Yatırım Programına alınmaları gereken büyükşehir belediyeleri ve bu belediyelerin su ve kanalizasyon idarelerinin yatırımlarından oluşmaktadır. Bu tür hizmetlerin büyüklüğünü nispeten nüfusun büyüklüğü belirlediği için, bu belediyelerin sınırları içindeki yatırımlar da büyük tutarlı olmaktadır.

Genel ve Katma Bütçe, Fon, KİT gibi kaynaklardan finanse edilen ve büyük ölçüde ekonomik ve sosyal altyapı alanlarında yürütülen, örneğin enerji santralları, enerji dağıtım hatları, telekomünikasyon yatırımları, karayolu gibi kamu yatırımları ise belli bir ilimiz içinde yer alsa bile, faydaları bütün ülke sathına yayılan yatırımlardır. Bu açıdan, kamu yatırımlarının il bazında dağılımı değerlendirilirken bu hususların da göz önünde tutulması gerekmektedir.

Soru-2: ***Sivas ülkemizin dışarıya en fazla göç veren illerinden biri iken, ve Gayri Safi Yurt İçi Hasıladan kişi başına aldığı pay ülke ortalamasının altında olmasına rağmen; Sivas'a ayrılan bu pay, göçü hızlandırıp, bölgeler arası gelir dağılımı dengesizliğini artırmayacak mıdır?***

Cevap-2: 1991-2001 döneminde il bazında tasnif edilebilen kamu yatırım ödeneklerinden aldığı pay açısından Sivas en yüksek paya sahip 13. il olmuştur. 1997 ve 1998 yıllarında 7. sırada olan Sivas'ın payı, 1999 yılında 10., 2000 yılında 19., 2001 yılında ise 38. sıradadır.

Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre;

- 1997 yılında kişi başına kamu yatırım harcamaları değerlerine göre Sivas ili 80 il arasında 5. sırada yer almaktadır.

- Sivas ili, 1998 yılı kişi başına GSYİH'sı 1945 $ olup, bu değer 3176 $ olan Türkiye ortalamasının altındadır. Kişi başına GSYİH sıralamasında ise 80 il arasında 53. sırada yer almaktadır.

- Sivas ili, 1996 yılında yapılan "İllerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"na göre 76 il içerisinde 48. sırada yer almaktadır.

Planlı kalkınma çabası içindeki ülkemizde, gerek planların gerekse plan amaçları doğrultusunda hazırlanan yıllık programların başlıca amaçlarından birisi bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmak olup, yatırımların programlanmasında da aynı ilke göz önünde tutulmaktadır. Uygulama aşamasındaki Güneyduğu Anadolu Projesi (GAP) ile proje hazırlıkları sürdürülen Doğu Anadolu Projesi(DAP) ve Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi(DOKAP) Kalkınmada Öncelikli Yöreler uygulaması ve bu yöreler için getirilen teşvik tedbirleri bu amacı gerçekleştirmeye yönelik uygulamalardır. Ancak, Sivas ili yatırımları kapsamında yürütülen ve 2000 yılında tamamlanan Kangal Termik Santralı gibi, bir ilimizde yürütülen, önemli oranda ödenek tahsis edilen büyük ölçekli bir projenin tamamlanarak Yatırım Programından çıkarılması, o ilin kamu yatırımlarından aldığı payın düşmesine sebep olabilmektedir. Bu nedenle, bir ilin belli bir yılda ödeneklerden aldığı payın nisbi olarak düşmüş olmasını, o ilden dışarıya göçe sebep olacağı şeklinde değerlendirmek yanıltıcı olabilecektir.

Soru-3: ***Sivas'ın kalkınmada öncelikli iller arasında olması, size ne ifade etmektedir? Sivas'ın bu statüsü ile Sivas'a ayrılan kamu yatırım payı arasında çelişki yok mudur?***

Cevap-3: Sivas ili Kalkınmada Öncelikli Yöreler arasında olması nedeniyle aşağıda belirtilen Teşvik Tedbirlerinden faydalanmaktadır.

a- 18 Ocak 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2000/1821 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları ve yatırımları Teşvik Fonu Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı" çerçevesinde;
- Yatırım malı makina ve teçhizat ithalatında gümrük muafiyeti,
- Yerli ve ithal yatırım malı makina ve teçhizat alımlarında Katma Değer Vergisi istisnası,
- Yatırım indirimi (yüzde 100),

- Vergi resim, harç istisnası,
- Yatırımları Teşvik Fonu kaynaklı kredi,
  tedbirlerinden yararlandırılmaktadır.

b- 4325 sayılı Kanun ile yürürlüğe konulan Olağanüstü Hal Bölgesi ve Kalkınmada Öncelikli Yöreler için yürürlüğe konulan teşvik tedbirlerinden, Sivas ilinin içerisinde yer aldığı Kalkınmada Öncelikli Yöreler, sadece Bedelsiz Arsa ve Arazi tahsisinden yararlanabilmektedir.

Ancak; 12.4.2000 tarih ve 4562 sayılı "Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu"nun 14 ncü maddesinin son paragrafı çerçevesinde; 1.1.2002 tarihinden başlamak üzere Sivas İli'nin de içerisinde yer alacağı fert başına milli geliri 3500 ABD doları altındaki iller, 4325 sayılı Kanunun öngördüğü;

- Gelir ve Kurumlar vergisi istisnası,
- Çalışanlardan Kesilen Vergilerin Ertelenmesi,
- Sigorta Primi İşveren Payları gibi teşvik tedbirlerinden yararlandırılacaktır.

c- 18 Ocak 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2000/1822 sayılı "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar" çerçevesinde; mikro ölçekli (işci sayısı 1-9), küçük ölçekli (işci sayısı 10-49) ve orta ölçekli (işci sayısı 50-250) işletmeleri yatırımlar Teşvik Fonundan düşük faizli yatırım ve işletme kredileri ile desteklenmektedir.
Yatırım kredilerinde limit 200 milyar lira, işletme kredilerinde ise 80 milyar liradır.

Yatırım kredileri 1 yılı ödemesiz 4 yıl vadeli olup, Kalkınmada Öncelikli Yörelerde yüzde 10, diğer yörelerde yüzde 15 faiz uygulanmaktadır.

İşletme kredileri 2 yıl vadeli olup, Kalkınmada Öncelikli Yöreler için yüzde 15, diğer yöreler için yüzde 25 faiz uygulanmaktadır.

d- Yarım Kalmış veya İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair Karar çerçevesinde;

Yatırım Teşvik belgesi olup olmadığına bakılmaksızın 450 milyar lirayı aşmamak kaydıyla Teşvik Fonu'ndan aracı banka aracılığı ile düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullandırılmaktadır.

e- Elektrik Enerjisinde İndirim Kararı: Teşebbüs Müessese ve Bağlı Ortaklıklara Konuları ile ilgili Görev Verilmesi, Doğan Zarar ve Mahrum Kalınan Zarar Hazinece Karşılanması Kararı çerçevesinde;

- 1'nci işletme yılında tüketilen elektrik enerjisi fatura bedelinin yüzde 50'si,

- 2'nci işletme yılında tüketilen enerjisi fatura bedelinin yüzde 40'ı,
- 3'ncü işletme yılında tüketilen elektrik enerjisi fatura bedelinin yüzde 25'i,

oranında indirim uygulanmaktadır.

Kamu yatırım uygulamalarında da ülkemizin imkanları ölçüsünde, ülkenin ve ekonominin bütünü göz önünde tutularak, dengeli ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmaya yönelik politikalar bundan sonra da sürdürülecektir. Sivas İlinin kamu yatırımlarından aldığı payın, henüz etüd-proje aşamasında olan 2001 yılı fiyatlarıyla 241,4 trilyon lira proje tutarı olan ***"Kangal Termik Santralı IV. Ünite (Bacagazı Dahil)"*** projesinin uygulama aşamasına geçmesiyle birlikte artması söz konusu olabilecektir.

Soru-4: 2001 ***Yılı içerisinde bu payı artırmayı düşünüyor musunuz?***
Cevap-4:2001 yılında ekonomide yaşanan krizler dolayısıyla kamu açıklarının azaltılabilmesi, ekonominin istikrara kavuşturulabilmesi için yatırım harcamaları da dahil olmak üzere tasarruf tedbirleri uygulanacaktır. Bu sebeple, kamu yatırım ödeneklerindeki mevcut durumun iyileştirilmesi fazla mümkün görünmemektedir.